

1. Propozycje zmian prawa w n/w obszarach:

piecza zastępcza:

- 1) wydanie zgody na okresowe (na czas trwania pandemii) zwiększenie liczby miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, wykraczające poza limity wskazane w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (bez konieczności wprowadzania zmian w statutach i regulaminach placówek), w celu zabezpieczenia dzieci, np. w przypadku objęcia kwarantanną/hospitalizacją rodziców zastępczych;
- 2) umożliwienie interwencyjnego (w czasie kwarantanny, bądź izolacji/hospitalizacji opiekunów) zabezpieczenia w pieczy instytucjonalnej dziecka, które postanowieniem sądu umieszczone zostało w rodzinnej pieczy zastępczej, bądź w innego typu placówce (dotyczy wyłącznie sytuacji wyczerpania możliwości udzielania wsparcia przez rodziny pomocowe/inne rodziny zastępcze/placówki tego samego typu);
- 3) wydanie zgody na odstępstwa od wymogów określonych w art. 98 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, przy interwencyjnym zatrudnianiu wychowawców w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (np. w sytuacji objęcia kwarantanną dotychczasowych wychowawców), tak by możliwe było ewentualne zatrudnienie nauczycieli, bądź specjalistów z jednostek pomocy społecznej (dotyczy wyłącznie osób wykonujących pokrewne zawody, tj. nauczycieli, wychowawców z internatów, kadry placówek wsparcia dziennego, nauczycieli akademickich, terapeutów ze środowiskowego domu samopomocy);
- 4) wydanie zgody na przenoszenie dzieci z placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych do tymczasowych - przygotowanych na ten cel - zastępczych lokalizacji (np. internaty szkolne i mieszkania chronione), w przypadku zamknięcia placówki opiekuńczo-wychowawczej ze względu na kwarantannę/izolację;
- 5) wprowadzenie czasowego zawieszenia obowiązywania przepisów dot. wymogu posiedzeń zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka.
Art. 131 oraz 138 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- 6) wydanie zgody na zwiększenie limitu liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych niezawodowych, zawodowych i rodzinnych domach dziecka (za zgodą tej rodziny), w sytuacji konieczności zabezpieczenia dziecka poza rodziną pochodzenia i w obliczu braku miejsc w innych formach pieczy zastępczej.
Zgodnie z art. 53.1. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinie zastępczej niezawodowej, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż 3 dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej. W przypadku rodzinnych domów dziecka liczba ta została ograniczona do 8 (art. 61.1. ustawy);
- 7) odroczenie w czasie wykonywania ocen sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, które według art. 131 oraz art. 138 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej powinny być wykonywane w miarę potrzeb, nie rzadziej niż co pół roku, a w przypadku dziecka w wieku poniżej 3 lat nie rzadziej niż co trzy miesiące. Sytuacja jest o tyle trudna, że oceny dokonuje Zespół osób podczas spotkania, a omawianie sytuacji dziecka/rodziny bez osobistej styczności z nim, jest obiektywnie trudne lub niewykonalne;
- 8) odroczenie w czasie wykonywania diagnoz psychofizycznych dzieci przyjętych do pieczy zastępczej, w przypadku diagnosty z poza placówki i posługiwanie się opinią psychologiczno – pedagogiczną tworzoną przez zespół osób zatrudnionych w tej placówce.
Zgodnie z § 14 Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz.U. Nr 292, poz. 1720) diagnozę wykonuje

psycholog lub pedagog niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki opiekuńczo-wychowawczej albo do regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej. Z przepisu wyraźnie wynika konieczność osobistej styczności diagnosty z dzieckiem, co nie jest możliwe, w przypadku diagnosty z poza placówki, jak również nie może odbyć się poprzez komunikatory internetowe;

- 9) odroczenie w czasie wykonywania opinii psychologicznych dla osób sprawujących funkcję rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej lub prowadzących rodzinny dom dziecka, co skutkowałoby możliwością posługiwania się przez rodzinę zastępczą posiadaną opinią.
Zgodnie z art. 46.3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wymienione osoby zobowiązane są co 2 lata przedstawić opinię o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, wystawionej przez psychologa, który wydaje ją po indywidualnym spotkaniu z kandydatami, przeprowadzeniu wywiadu klinicznego oraz testów psychologicznych;
- 10) wstrzymanie konieczności wykonywania ocen kandydatów na rodzinę zastępczą (realizowanych na zlecenie Sądu Rodzinnego).
Zgodnie z art. 42.7. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej okoliczności, o których mowa w ust. 1-3, ocenę ustala się na podstawie przeprowadzonej przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej. Z praktyki wiadomo, że analizy dokonuje się podczas indywidualnych rozmów z kandydatami, spotkań w ich miejscu zamieszkania, a opinię psychologiczną wydaje się po osobistej styczności psychologa z kandydatem (wywiad kliniczny, testy psychologiczne);

funkcjonowanie ośrodków wsparcia i domów pomocy społecznej:

- 1) umożliwienie okresowego zwiększenia liczby miejsc w domach pomocy społecznej wykraczających poza limity wskazane w zezwoleniu wojewody (np. przy wykorzystaniu pokoi gościnnych). Dotyczy sytuacji, w których występuje konieczność zabezpieczenia kolejnych osób w domach pomocy społecznej, przy interwencyjnym wypisywaniu ze szpitali osób wymagających całodobowej opieki i/lub zarządzenia kwarantanny/izolacji w domu pomocy społecznej;
- 2) wyrażenie zgody na odstępstwa od standardów dotyczących liczby i kwalifikacji personelu (po wyczerpaniu możliwości zaangażowania pracowników z innych jednostek pomocy społecznej);
- 3) zawieszenie obowiązku spełniania wymagań wynikających z rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni, w szczególności w zakresie liczby miejsc i personelu (w sytuacji objęcia kwarantanną/izolacją dotychczasowych miejsc w schroniskach i w związku z komunikatem Pani Minister by: *„zadbać o zdrowie pracowników placówek udzielających wsparcia osobom bezdomnym. W tym celu podmioty prowadzące tego typu placówki zostały zobowiązane do ograniczenia do minimum kadry obecnej w placówce np. poprzez ograniczenie godzin pracy lub umożliwienie pracy zdalnej pracownikom biurowym”*);
- 4) umożliwienie tworzenia tymczasowych schronisk dla osób bezdomnych w sytuacji objęcia kwarantanną/izolacją dotychczasowych schronisk niespełniających w pełni standardów określonych przez MRPiPS;

świadczenia:

- 1) wydłużenie terminów składania wniosków, uzupełniania dokumentacji, wydawania decyzji, wypłaty świadczeń;
- 2) umożliwienie stronom składania wniosków/uzupełniania dokumentacji drogą mailową, a dostarczenia oryginałów pism w terminie późniejszym;
- 3) wydłużenie terminów wszystkich czynności przedegzekucyjnych np. upomnienia, tytuły wykonawcze;

- 4) wstrzymanie prowadzonych działań egzekucyjnych nienależnie pobranych świadczeń oraz postępowań wobec dłużników alimentacyjnych;
- 5) zawieszenie naliczania odsetek ustawowych za opóźnienie od nienależnie pobranych świadczeń i dłużników alimentacyjnych;
- 6) zawieszenie już rozpoczętych prowadzonych postępowań (spraw);
- 7) przesunięcie terminu sporządzania i przekazywania sprawozdań rzeczowo – finansowych;
- 8) wydłużenie terminu składania do urzędów wojewódzkich zapotrzebowania i rozliczania dotacji;
- 9) przesunięcie terminów sporządzania zbiorów centralnych;
- 10) określić, że w przypadku braku możliwości złożenia wniosku w wersji papierowej z powodu zamknięcia instytucji samorządowej (przy równoczesnym braku możliwości złożenia wniosku drogą elektroniczną), za dzień złożenia wniosku przyjmuje się pierwszy dzień, w którym nastąpiło zamknięcie instytucji, pod warunkiem złożenia wniosku w terminie 7 dni od wznowienia działalności instytucji;
- 11) w przypadku osób/rodzin stale korzystających z pomocy OPS odstąpić od weryfikacji dochodów, opierając się na oświadczeniu o dochodach i sytuacji dochodowej z poprzednich miesięcy;
- 12) w przypadku nowych klientów OPS weryfikować sytuację rodzinną, materialną i dochodową na podstawie złożonych oświadczeń;
- 13) wypełnianie Kwestionariuszy rodzinnych wywiadów środowiskowych w sposób ogólny (w przypadku nowych klientów) i na podstawie posiadanych już wcześniej danych (w przypadku stałych klientów);
- 14) zawieszenia wydawania Kart Dużej Rodziny czy ich duplikatów w wersji tradycyjnej, pozostawienie wydawania kart w wersji elektronicznej;

przeciwdziałanie przemocy w rodzinie:

- 1) wydłużenie terminów realizacji procedury „Niebieskiej karty”;
- 2) ograniczenie składów zespołów interdyscyplinarnych/grup roboczych do minimum, a posiedzenia grup zwoływać w sytuacjach wyjątkowych;

wsparcie rodziny:

umożliwienie niedochodzenia zwrotu należności wywołanej zawieszeniem lub ograniczeniem działalności placówek wsparcia dziennego, wykonanego na polecenie wojewody;

wywiady środowiskowe na potrzeby postępowań administracyjnych w sprawie przyznania świadczeń z pomocy społecznej:

umożliwienie wydawania decyzji administracyjnych w sprawie świadczeń z pomocy społecznej, po przeprowadzeniu rodzinnych wywiadów środowiskowych - nie w miejscu zamieszkania osób korzystających z pomocy społecznej, lecz na podstawie posiadanej dokumentacji z ostatnich 6 miesięcy sprzed złożenia wniosku o pomoc, informacji od tych osób uzyskanych drogą elektroniczną lub telefoniczną oraz informacji uzyskanych przez pracowników socjalnych na podstawie art. 105 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Dodanie w ustawie o pomocy społecznej w art. 106 ust. 5a zawierającego ww. możliwość oraz odstąpienie od przeprowadzenia wywiadów w szczególnych sytuacjach i oparcie się na weryfikacji zdalnej i ustnych oświadczeniach klienta.

2. Komunikacja Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Ośrodki Pomocy Społecznej działają na rzecz najbardziej potrzebujących mieszkańców wspólnot. Świadczą usługi opiekuńcze w środowisku poprzez prowadzenie wywiadów środowiskowych i przyznawanie świadczeń osobom, które własnym staraniem nie są w stanie zaspokoić swoich potrzeb. W chwili obecnej, to zadanie jest szczególnie trudne, gdyż we wszystkich jednostkach odnotowywana jest bardzo wysoka absencja spowodowaną zwolnieniami lekarskimi, koniecznością zapewnienia opieki nad dziećmi, czy objęciem kwarantanną. Jednocześnie na rzecz osób, które dotąd nie korzystały z systemu pomocy

społecznej, osób samotnych, starszych i objętych kwarantanną organizowane są działania wolontarystyczne oraz kampanie społeczne promujące pomoc wzajemną.

W związku z powyższym prosimy, by ministerstwo, wzorem Pana Premiera, wspierało przedsięwzięcia, które wynikają z zapisów ustawy o pomocy społecznej, że każdy mieszkaniec w pierwszej kolejności winien wykorzystać zasoby własne oraz rodzin, również w przypadku osób objętych kwarantanną. Wiadomo, że w obecnej sytuacji pomoc będzie dotyczyła tylko niezbędnego wsparcia.

Prosimy, by w komunikatach administracji rządowej była odzwierciedlana rzeczywistość, a urzędników wojewodów - monitorujących działanie jednostek pomocy społecznej o weryfikowanie sytuacji osób zgłaszających się po pomoc.

3. Zaopatrzenie w środki ochrony osobistej

Pracownicy socjalni, pracownicy schronisk dla osób bezdomnych, pracownicy placówek pieczy instytucjonalnej, w szczególności interwencyjnych, wykonują swoją pracę w nieustannym narażeniu na kontakty z osobami, które potencjalnie mogą być nosicielami koronawirusa. Nie ma możliwości zawieszenia tej działalności. Podobnie nie ma możliwości izolowania opiekunów w domach pomocy społecznej (w których przebywają osoby z najwyższej grupy ryzyka), czy kadry placówek pieczy instytucjonalnej – która może być i źródłem, i podmiotem zakażenia. Dla wszystkich grup w/w pracowników kluczowym jest zabezpieczenie w środki ochrony osobistej. Samorządy podejmują wszelkie dostępne sposoby, by sprostać tej potrzebie (łącznie z szyciem masek przez pracownice teatralne) ale mimo wszystko jest to niewystarczające. Dlatego apelujemy o rządowe wsparcie w zakupie tych środków.